

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань бюджету

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-29, 255-43-61, факс: 255-41-23

Комітет Верховної Ради України з питань правової політики

*Про розгляд законопроекту
за реєстр. № 3711-2 від 07.07.2020*

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету на своєму засіданні 16 вересня 2020 року (протокол № 54) відповідно до статей 27 і 109 Бюджетного кодексу України та статті 93 Регламенту Верховної Ради України розглянув проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких законів України щодо діяльності Верховного Суду та органів суддівського врядування, реєстр. № 3711-2 від 07.07.2020 р, поданий народними депутатами України Демченком С.О. та іншими.

Законопроектом пропонується внести зміни до законів України «Про судоустрій і статус суддів», «Про Вищу раду правосуддя», Кодексу адміністративного судочинства України, до розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування" з метою приведення їх положень у відповідність до рішення Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020 та від 11 березня 2020 року № 4-р/2020, удосконалення процедури формування та діяльності органів суддівського врядування, і зокрема, пропонується:

- збільшити склад Верховного Суду до кількості не менше 200 суддів (за чинною редакцією визначено не більше 100 суддів, таке положення було встановлено Законом України від 16.10.2019 № 193-IX (замість не більше 200 суддів визначено не більше 100 суддів), однак визнано неконституційним) та створювати у складі Верховного суду замість касаційних судів – сенати;

- передати повноваження щодо визначення кількості суддів у суді до Вищої ради правосуддя (за чинною редакцією такі повноваження покладено на Державну судову адміністрацію за погодженням з Вищою радою правосуддя);

- створювати замість Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Кваліфікаційну палату Вищої ради правосуддя шляхом приєднання до Вищої ради правосуддя і відповідно уточнити повноваження вказаних органів суддівського врядування. При цьому, запропоновано організаційне забезпечення діяльності Кваліфікаційної палати Вищої ради правосуддя покласти на секретаріат Вищої ради правосуддя, створивши у його складі

службу інспекторів у кількості визначеній Вищою радою правосуддя, здійснювати виплату заробітної плати членам Кваліфікаційної палати Вищої ради правосуддя та інспекторами за рахунок коштів державного бюджету. Водночас, передбачається, що за необхідності Вища рада правосуддя може ініціювати перед Міністерством фінансів України перегляд (збільшення) видатків, передбачених на утримання її секретаріату у державному бюджеті на 2020 рік.

- утворити у складі Вищої ради правосуддя кваліфікаційні палати з числа членів Вищої ради правосуддя для розгляду справ щодо добору та кваліфікаційного оцінювання суддів;

- створити Громадську раду міжнародних експертів (замість Громадської Ради доброчесності) як консультативний орган Вищої ради правосуддя, поклавши організаційно-технічне забезпечення її діяльності на Державну судову адміністрацію із можливістю здійснювати фінансове забезпечення її діяльності із залученням міжнародної технічної допомоги;

- відновити базовий розмір посадового окладу суддям Верховного Суду 75 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року (чинна редакція - 55 прожиткових мінімумів для працездатних осіб);

- виключити положення щодо виплати щомісячного довічного грошового утримання суддям, які підтвердили відповідність займаним посадам за результатами кваліфікаційного оцінювання;

- виключити функцію Державної судової адміністрації України як головного розпорядника коштів Державного бюджету України з фінансового забезпечення діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів, проте збережено таку функцію щодо Національної школи суддів України;

- встановити, що видатки щодо добору суддів, їх професійної підготовки та оцінювання визначаються окремим рядком у державному бюджеті, а видатки на утримання судів та щодо добору суддів, їх професійної підготовки та оцінювання не можуть бути скорочені в поточному фінансовому році;

- змінити підпорядкування Національної школи суддів віднісши до сфери управління Вищої ради правосуддя (нині перебуває у сфері управління Вищої кваліфікаційної комісії суддів) та уточнити положення щодо статусу цієї установи.

Міністерство фінансів України у експертному висновку до цього законопроекту (копія експертного висновку додається) зазначає, що реалізація законопроекту матиме вплив на видаткову частину державного бюджету, а саме потребуватиме додаткових видатків державного бюджету, зокрема в частині застосування норми про збільшення кількості суддів Верховного Суду не менше 200 суддів (утримання одного судді Верховного Суду кошту на рік лише на виплату суддівської винагороди за рахунок коштів Державного бюджету України становить близько 5,5 млн грн), заміни касаційних судів у складі Верховного суду на сенати (вивіски, бланки, посвідчення суддів). При цьому, зауважено про відсутність джерел покриття додаткових видатків державного бюджету та висловлено позицію про необхідність доопрацювання законопроекту в частині приведення його норм у відповідність до Бюджетного

кодексу України та виключення норм, що потребують додаткових видатків державного бюджету.

Окремі норми законопроекту не відповідають вимогам Бюджетного кодексу України (далі - Кодексу), про що також зазначається у висновку Міністерства фінансів України до цього законопроекту.

Так, з огляду на вимоги частини п'ятої статті 22 Кодексу щодо функцій головних розпорядників бюджетних коштів з планування бюджетних показників та забезпечення управління бюджетними коштами, частини третьої статті 20 Кодексу щодо формування головними розпорядниками бюджетних коштів бюджетних програм, положення законопроекту щодо виконання Державною судовою адміністрацією функцій із забезпечення діяльності Національної школи суддів України потребує коригування (оскільки Національну школу суддів запропоновано підпорядкувати Вищій раді правосуддя), а положення стосовно визначення видатків щодо добору суддів, їх професійної підготовки та оцінювання окремим рядком у державному бюджеті взагалі вилучити.

Крім того, слід врахувати, що відповідно до частини першої статті 55 Кодексу захищеними видатками визнаються видатки загального фонду бюджету, обсяг яких не може змінюватися при здійсненні скорочення затверджених бюджетних призначень, і визначаються переважно залежно від економічної сутності відповідних видатків. В свою чергу, вимоги щодо скорочення видатків і кредитування загального фонду державного бюджету встановлюються частиною другою статті 54 Кодексу, яка передбачає, що якщо за результатами квартального звіту про виконання Державного бюджету України має місце недоотримання надходжень загального фонду Державного бюджету України більше ніж на 15 відсотків суми, передбаченої розписом державного бюджету на відповідний період, Міністерство фінансів України готує пропозиції про внесення змін до Державного бюджету України, а Кабінет Міністрів України, розглянувши ці пропозиції, подає до Верховної Ради України розроблений на їх основі проект закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України не пізніше двох тижнів з дня подання пропозицій Міністерством фінансів України.

Згідно частини другої статті 55 Кодексу до захищених видатків бюджету вже віднесено видатки загального фонду державного бюджету: зокрема, на оплату праці працівників бюджетних установ, нарахування на заробітну плату, оплату комунальних послуг та енергоносіїв, соціальне забезпечення, наукову і науково-технічну діяльність.

Отже, положення законопроекту щодо неможливості скорочення видатків на утримання судів, щодо добору суддів, їх професійної підготовки та оцінювання потребують узгодження із статтями 54, 55 Кодексу.

Поряд з цим нагадуємо, що згідно із вимогами частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України та частині третій статті 91 Регламенту Верховної Ради України суб'єктам законодавчої ініціативи до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, належить надати фінансово-економічне обґрунтування до нього (включаючи відповідні розрахунки) та пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення

збалансованості бюджету, однак відповідні матеріали автором законодавчої ініціативи не подано.

Термін набрання чинності, визначений у законопроекті, не відповідає частини третьої статті 27 Бюджетного кодексу України, якою передбачено, що закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються після 15 липня року, що передуює плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

За результатами розгляду Комітет прийняв рішення, що проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких законів України щодо діяльності Верховного Суду та органів суддівського врядування, реєстр. № 3711-2 від 07.07.2020 р, поданий народними депутатами України Демченком С.О. та іншими:

- матиме вплив на показники бюджету (збільшуючи видатки державного бюджету, у тому числі для фінансового забезпечення органів судової влади та Пенсійного фонду України). У разі прийняття відповідного закону до 15 липня 2021 року він має вводиться в дію не раніше 1 січня 2022 року, а після 15 липня 2021 року - не раніше 1 січня 2023 року (або 1 січня наступного за цим року залежно від часу прийняття закону).

- рекомендувати Комітету з питань правової політики при опрацюванні законопроекту врахувати необхідність узгодження його положень (підпункт 66 пункту 1 розділу I законопроекту) із вимогами статей 20, 22, 54, 55 Бюджетного кодексу України, врахувавши зауваження, викладені у висновках Міністерства фінансів України та Комітету з питань бюджету.

Додаток: 3 арк.

Голова Комітету

Ю.Ю. Арістов

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Арістов Юрій Юрійович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000D6452E007B2D8000
Дійсний до: 07.02.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-13/8-2020/163353 від 21.09.2020

202134